20/11/2022

Ι.Μ Αγίου Μηνά: Μουσείο της σφαγής στη Χίο με αφορμή την επέτειο των 200 χρόνων

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Χίου, Ψαρών και Οινουσσών

Μόλις 11 χιλιόμετρα νότια της πόλης της Χίου, κοντά στο χωριό Νεοχώρι βρίσκεται η υστεροβυζαντινή (του 16ου αιώνα) μονή του Αγίου Μηνά. Ένας τόπος μοναδικός για τη σύγχρονη ελληνική ιστορία, αφού εκεί πριν από 200 χρόνια, τον Απρίλιο του 1822 γράφτηκαν σελίδες ηρωισμού και θυσίας. Διαδραματίσθηκαν γεγονότα που πέρασαν στην ιστορία σαν « σφαγή της Χίου».

Εκεί στο μοναστήρι του **Αγίου Μηνά**, όπου είχαν κρυφτεί, περισσότεροι από 3.000 κάτοικοι του νησιού βρήκαν μαρτυρικό θάνατο. Στις 2 Απριλίου του 1822, ανήμερα την Ανάσταση στρατεύματα των Οθωμανών εκδικούμενοι τη συμμετοχή της Χίου στην Ελληνική επανάσταση, έκαναν έφοδο ζητώντας τους να παραδοθούν. Με την άρνηση της παράδοσης ξεκίνησε και το «σφυροκόπημα» που οδήγησε λίγες ώρες αργότερα στον αφανισμό όλων όσων είχαν βρει καταφύγιο εκεί. Όσοι δεν σφάχτηκαν από τα γιαταγάνια κάηκαν μέσα στο καθολικό ή μέσα στη δεξαμενή

νερού όπου είχαν κρυφτεί προσπαθώντας να σωθούν.

Ο προσκυνητής, ο επισκέπτης του μοναστηριού, του σύγχρονου μοναστηριού που αναστήθηκε μετά τη σφαγή του 1822 για να χτυπηθεί ξανά από τους σεισμούς και να ξαναζήσει, μπορεί να δει σήμερα ένα μοναδικό και ταυτόχρονα μοναδικά σύγχρονο μουσείο. Το «μουσείο της Σφαγής» με το χαρακτηριστικό επίσημο τίτλο «Ιστορίης απόδεξις ήδε» («αυτή είναι η απόδειξη της ιστορίας») φράση που προέρχεται από το Προοίμιο των Ιστοριών του πατέρα της Ιστορίας Ηροδότου («Ηροδότου Αλικαρνησσέος ιστορίης απόδεξις ήδε, ως μήτε τα γενόμενα εξ ἀνθρώπων τω χρόνω εξίτηλα γένηται, μήτε έργα μεγάλα τε καὶ θωμαστά, τα μεν Έλλησι, τα δε βαρβάροισι αποδεχθέντα, ακλέα γένηται, τα τε άλλα και δι᾽ ην αιτίην επολέμησαν αλλήλοισι»). Η φράση μάλιστα στο λογότυπο του Μουσείου είναι αποτυπωμένη με στοιχεία που προέρχονται από την επιστολή του Μεγάλου Αλεξάνδρου προς τους Χιώτες, επιστολή που φυλάγεται στο αρχαιολογικό μουσείο της Χίου.

Το «μουσείο της σφαγής» δημιουργήθηκε στον παλιό χώρο ζωγραφικής της Μονής, με πρωτοβουλία του ρέκτη της ιστορίας και του λόγου, μητροπολίτη Χίου, Ψαρών και Οινουσσών κ. Μάρκου και με δωρεά του **κοινωφελούς Ιδρύματος «ΑΙΓΕΥΣ» των Αθανασίου και Μαρίνας Μαρτίνου**. Η αρχιτεκτονική και μουσειολογική επιμέλεια είναι του αρχιτέκτονα **Μανώλη Βουρνού** και η ιστορική υποστήριξη της έκθεσης της ιστορικού **Αθηνάς Ζαχαρού – Λουτράρη.**

Στην πρώτη αίθουσα ο επισκέπτης «πέφτει πάνω» στο αντίγραφο του μοναδικού έργου της «Σφαγής της Χίου» του Ντελακρουά, του οποίου το πρωτότυπο βρίσκεται στο Μουσείο του Λούβρου. Ας σημειωθεί εδώ ότι άλλο ένα αντίγραφο του μοναδικού αυτού έργου βρίσκεται από το 2009 στο Βυζαντινό Μουσείο της Χίου. Ένα από τα καλύτερα αντίγραφα του έργου, δημιουργημένο το 1919 με εντολή του τότε Γενικού Διευθυντή νήσων Αιγαίου Γεωργίου Παπανδρέου. Άλλα δυο αντίγραφα εκτίθενται το ένα, στο Εθνικό Ιστορικό Μουσείο στην Αθήνα και το άλλο, στη Σχολή Καλών Τεχνών της Πράγας.

Image not found or type unknown

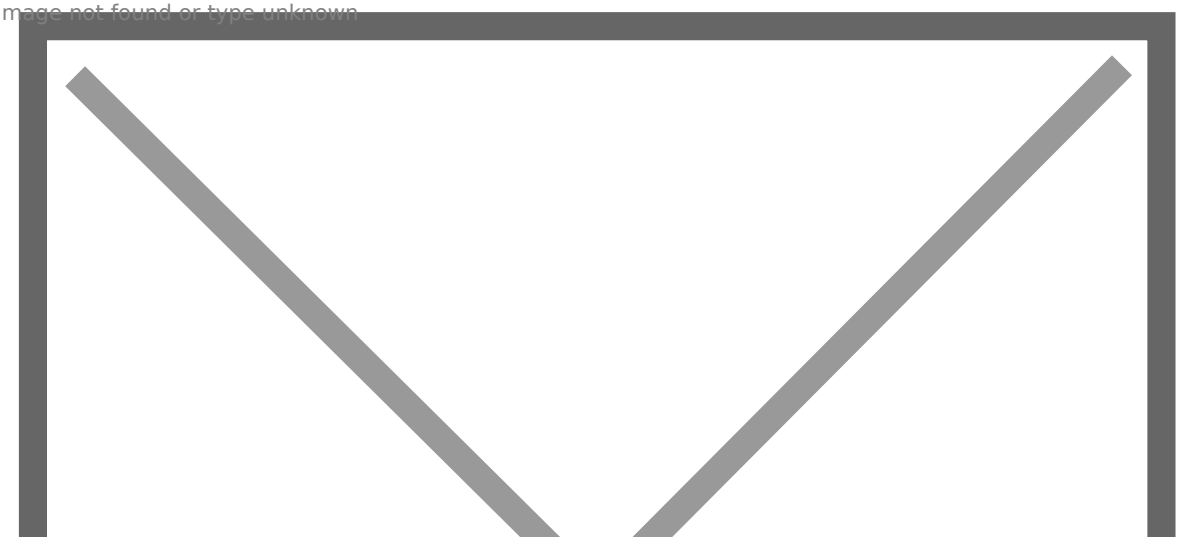

Ακολουθεί η έκθεση των γεγονότων που έχει έναν και μόνο στόχο. Τη γνώση της ιστορίας όπως πραγματικά είναι. «Η ιστορία μελετά τα γεγονότα και οδηγεί στην γνώση του παρελθόντος, προκειμένου να βοηθήσει στην κατανόηση του παρόντος να εμπνεύσει, να νοηματοδοτήσει, να θέσει οράματα, να προσδιορίσει αξίες και ιδανικά» λέει ο μητροπολίτης κ. Μάρκος.

Ακολουθεί η «έκθεση» αντικειμένων και ιστοριών. Η γνώση της ιστορίας μέσω γραφικών και ψηφιακών απεικονίσεων. Πρώτα το ένα φύλλο της «λαβωμένης» από τα βόλια των Οθωμανών θύρας του μοναστηριού που προβάλλεται σε τμήμα αντιγράφου της τοιχογραφίας με θέμα τη σφαγή των Χίων, η οποία μεγέθους σχεδόν 30 τετραγωνικών μέτρων βρίσκεται στο Doric House του Bath της Μεγάλης Βρετανίας. Αλλά και εφημερίδες εποχής απόδειξη και αυτές του κύματος φιλελληνισμού που προκάλεσε η σφαγή των Χιωτών τον Απρίλιο του 1822. «Η Ιερά Μητρόπολη Χίου, Ψαρών και Οινουσσών, υποστηρίζει ο Μητροπολίτης κ. Μάρκος, δημιούργησε το Μουσείο ως γνώση της Ιστορίας, ως προσκύνημα της μεγάλης θυσίας, ως έμπνευση από τα θρησκευτικά και εθνικά ιδανικά. Το μοναστήρι του Αγίου Μηνά πέρα από τον εκκλησιαστικό και πνευματικό χαρακτήρα του είναι ένα σύμβολο, σύμβολο πίστεως στο Χριστό, σύμβολο Ελληνικής ελευθερίας, σύμβολο θυσίας. Είναι αναντίρρητα η κατ’ εξοχήν και υπέροχη έμπνευση του Σολωμικού στίχου ‘απ’ τα κόκκαλα βγαλμένη των Ελλήνων τα ιερά’» καταλήγει ο κ. Μάρκος.

Στη Μονή αξίζει κανείς επίσης να επισκεφθεί το ιστορικό καθολικό με τα σημάδια

από τα αίματα των σφαγιασθέντων και τη φωτιά στο μαρμάρινο δάπεδο, αλλά και το οστεοφυλάκιο του παρεκκλησίου των Αγίων Σαράντα με τις προθήκες που κατακλύζουν τα οστά των σφαγιασθέντων ανδρών, γυναικών, παιδιών ακόμα και βρεφών.
Ας σημειωθεί ότι από τους περίπου 112.000 κατοίκους της Χίου, το Πάσχα του 1822 σφαγιάστηκαν 42.000 και αιχμαλωτίστηκαν 52.000, οι οποίοι και πουλήθηκαν σκλάβοι. Περίπου 22.000 έφυγαν φυγάδες από το νησί. Και κάπου 900 με 1.800 έμειναν πίσω.

Πηγή: ΑΠΕ-ΜΠΕ